CYFARFOD COMISIWN DEMOCRATIAETH A FFINIAU CYMRU A GYNHALIWYD AM 10:00 AM AR 25 MEDI 2024 TRWY MS TEAMS

Yn bresennol: Bev Smith (Cadeirydd), Michael Imperato (Dirprwy Gadeirydd) Dianne Bevan, Frank Cuthbert a Ginger Wiegand.

Swyddogion CDFfC a oedd yn bresennol: Prif Weithredwr; Swyddog Arolygon; Rheolwr Arolygon; Swyddog Cymorth Tîm a Swyddog Cymorth Tîm.

Gwestai: Bethan Williams Price (Sylwedydd)

Ymddiheuriadau: Rheolwr Cyllid; Pennaeth Polisi a Rhaglenni.

Amser dechrau: 10:00
Amser gorffen: 11:28

1. Datganiadau Buddiannau

1.1. Ni wnaed unrhyw Ddatganiadau Buddiannau.

2. Gwybodaeth gan y Cadeirydd

2.1. Rhoddodd y Cadeirydd wybod y disgwylir i'r Bwrdd Gweithredu Pontio gyfarfod ddydd Iau ac na chafwyd unrhyw ddiweddariadau pellach gan Lywodraeth Cymru ynghylch hyn.

2.2. Rhoddodd y Cadeirydd y wybodaeth ddiweddaraf i'r bwrdd fod y Comisiwn wedi cynnal proses recriwtio lwyddiannus a bod dau ymgeisydd wedi cael gwybod yn anffurfiol am eu cyfweliadau llwyddiannus. Croesawodd y Cadeirydd Bethan Williams Price, sef un o'r ymgeiswyr llwyddiannus, i'r cyfarfod fel sylwedydd a chadarnhaodd y bydd Bethau yn dechrau ei chyfnod yn swyddogol ym mis Hydref. Cadarnhaodd y Cadeirydd y bydd yr ail ymgeisydd llwyddiannus yn ymuno â'r Comisiwn ym mis Rhagfyr ac yn cadeirio'r Bwrdd Rheoli Etholiadol.

2.3. Rhoddodd y Cadeirydd wybod i'r bwrdd ei bod hi a'r Prif Weithredwr wedi mynychu cyfarfod diweddar Bwrdd Cydlynu Etholiadol Cymru (BCEC). Roedd y cyfarfod yn gadarnhaol a threuliwyd amser yn edrych ar yr hyn a ddysgwyd o'r Etholiad Cyffredinol diwethaf, a fydd yn cael ei grynhoi mewn dogfen er mwyn i helpu i lywio'r paratoadau ar gyfer Etholiadau'r Senedd yn 2026. Rhoddodd y Cadeirydd wybod y bydd y Prif Weithredwr yn sôn am ei chyd-gyflwyniad yn y cyfarfod â Chadeirydd BCEC yn nes ymlaen.

2.4. Rhoddodd y Cadeirydd y wybodaeth ddiweddaraf am y paratoadau ar gyfer rhaglen sefydlu fwy ffurfiol ar gyfer y ddau Gomisiynydd newydd, a chadarnhaodd fod gwaith yn cael ei wneud ochr yn ochr â'r Rheolwr Cyllid i gwblhau'r rhaglen sefydlu ddrafft o fewn yr ychydig wythnosau nesaf.

3. Cofnodion cyfarfod y Comisiwn ar gynhaliwyd ar 28 Awst 2024

3.1. **Penderfynwyd** cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 28 Awst 2024 yn gofnod cywir o'r materion a ystyriwyd, yn amodol ar fân newidiadau.

4. Materion yn Codi

4.1. **Penderfynwyd** derbyn yr Adroddiad gan nodi unrhyw faterion i'w trafod yn ddiweddarach yn y cyfarfod, a nodwyd cynnydd cyfredol ar y materion canlynol:

4.2. **(Mater 1) Nodwyd** bod y Comisiwn wedi cael 1 cais Rhyddid Gwybodaeth rhwng 21 Awst 2024 a 18 Medi 2024. Cafwyd trafodaeth ynghylch y posibilrwydd o geisiadau Rhyddid Gwybodaeth yn y dyfodol ynghylch cynrychiolaethau a geir yn ystod Arolwg y Senedd a'r cwmpas ar gyfer trafodaeth â LlC ynghylch addysg gyhoeddus ar arolygon yn y dyfodol.

4.3. **(Mater 2) Nodwyd** bod y Comisiwn yn cynnal Arolygon Cymunedol ar gyfer Ceredigion, Abertawe a Sir Benfro ar hyn o bryd. Mae rhagor o fanylion wedi'u cynnwys mewn eitem agenda ar wahân.

4.4. **(Mater 3) Nodwyd** bod y brydles wedi dod i law a bod y symud ffisegol i adeilad newydd Llywodraeth Cymru wedi dechrau. Rydym yn aros am gadarnhad gan Lywodraeth Cymru ynglŷn â diwygiadau i'r brydles, y gellir ei llofnodi ar ôl cael cadarnhad. Mae adran diogelwch Llywodraeth Cymru yn paratoi cardiau ar gyfer staff y Comisiwn ar hyn o bryd. Bydd y symud i CP2 yn digwydd cyn i'r brydles ddod i ben yn yr adeilad presennol. Bydd holl gyfarfodydd y Comisiwn yn parhau i gael eu cynnal ar-lein hyd nes y clywir yn wahanol.

4.5. **(Mater 4) Nodwyd** na fu ymateb na gweithgarwch dilynol o ran y cwyn yn ymwneud ag arolwg Bro Morgannwg a'i bod bellach wedi'i chau.

4.6. **Nodwyd** bod Comisiynydd y Gymraeg wedi cysylltu â'r Comisiwn, gan ei fod yn bwriadu agor ymchwiliad i rôl y 'Pennaeth Iechyd Democrataidd' ar ôl cael cwyn gan aelod o'r cyhoedd nad yw'r rôl yn un 'Cymraeg yn hanfodol'. **Nodwyd** y bydd y Comisiwn yn ymateb yn briodol.

5. Y Rhaglen Bontio (i'w thrafod)

5.1. Nid oedd diweddariad ar y Rhaglen Bontio gan nad yw'r cyfarfod tan ddydd Iau.

6. Y Flaenraglen Waith

6.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad ar y Flaenraglen Waith dyddiedig 18 Medi 2024 gan y Prif Weithredwr.

6.2. **Nodwyd** bod yr ymarfer recriwtio Comisiynwyr wedi dod i ben ac y bydd y Comisiynydd 1af yn dechrau ei chyfnod ar 1 Hydref 2024 a'r 2il Gomisiynydd (a fydd hefyd yn Gadeirydd y Bwrdd Rheoli Etholiadol) yn dechrau ar 1 Rhagfyr 2024.

6.3. **Nodwyd** bod yr ymarfer recriwtio ar gyfer Pennaeth Iechyd Democrataidd yn mynd rhagddo ar hyn o bryd a'i fod wedi'i hysbysebu ar wefannau Swyddi'r Gwasanaeth Sifil ac AEA. Bydd yr hysbyseb ar gyfer y rôl yn dod i ben am 11:59 heno.

6.4. **Nodwyd** bod Bil Etholiadau a Chyrff Etholedig (Cymru) wedi cael Cydsyniad Brenhinol ar 9 Medi 2024. Mae'r Prif Weithredwr mewn cysylltiad ag Elena o LlC ynghylch y dyddiad dechrau. **Nodwyd** mai'r enw ar bwyllgor archwilio'r Bwrdd Rheoli Etholiadol newydd fydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio (PLA) ac y bydd yn dechrau ar ei waith ym mis Ionawr. Cynhelir ymarfer recriwtio ar gyfer Cadeirydd annibynnol newydd y pwyllgor hwn.

6.5. **Nodwyd** bod Cadeirydd BCEC a Phrif Weithredwr y Comisiwn wedi rhoi cyd-gyflwyniad yng nghyfarfod diweddar BCEC ar y camau nesaf o ran sefydlu'r Bwrdd Rheoli Etholiadol. **Nodwyd** bod y cyflwyniad wedi cael croeso da a chadarnhaodd Cadeirydd BCEC na chafwyd unrhyw adborth negyddol ynghylch trefn arfaethedig y Bwrdd Rheoli Etholiadol. Cafwyd trafodaeth ynghylch trawsnewid i'r Bwrdd Rheoli Etholiadol.

7. Adroddiad ar Gyllideb 2024-25

7.1. Rhoddwyd ystyriaeth i'r Adroddiad Monitro'r Gyllideb dyddiedig 25 Medi 2024 gan y Rheolwr Cyllid, a oedd yn dangos sefyllfa'r gyllideb hyd at ddiwedd mis Awst 2024.

7.2. **Nodwyd** bod y Comisiwn yn aros am gadarnhad o beth fydd y dyfarniad cyflog o hyd. **Nodwyd** bod y Comisiwn wedi cyllidebu ar gyfer dyfarniad o 3.7% yn unig, ond y dylai allu talu am ddyfarniad cyflog posibl o 5% oherwydd tanwariant rhagamcanol ar Arolwg y Senedd ac na ddylai fod angen yr 1.3% ychwanegol a gynigiwyd gan Lywodraeth Cymru.

7.3. **Nodwyd** bod y Comisiwn yn aros am y costau symud swyddfa terfynol o hyd, ond y dylid cwblhau'r symud swyddfa o fewn y gyllideb.

8. Rheoli Risg

8.1. Rhoddwyd ystyriaeth i Gofrestr Risg CDFfC dyddiedig 25 Medi 2024.

8.2. Roedd y Comisiwn o’r farn nad oedd angen unrhyw newidiadau i’r gofrestr risg gan ei bod yn adlewyrchu’r sefyllfa gyfredol. **Nodwyd** a **chytunwyd** ar y Gofrestr Risg gan y Comisiwn.

9. Cofrestr Risg Blaenraglen Waith CDFfC

9.1. Rhoddwyd ystyriaeth i Gofrestr Risg Blaenraglen Waith CDFfC dyddiedig 25 Medi 2024.

9.2. Cafwyd trafodaeth ynghylch y posibilrwydd o symud eitemau o Gofrestr Risg y Flaenraglen Waith i’r Gofrestr Risg wirioneddol.

9.3. Cafwyd trafodaeth ynghylch Cofrestr Risg y Panel Cydnabyddiaeth Ariannol.

9.4. **Nodwyd** a **chytunwyd** ar Gofrestr Risg y Flaenraglen Waith gan y Comisiwn.

9.5. **Gweithredu:** Prif Weithredwr i gysylltu â Chadeirydd y Panel Cydnabyddiaeth Ariannol i drafod Cofrestr Risg y Panel Cydnabyddiaeth Ariannol.

10. Adroddiad Cynnydd Arolygon

10.1. Rhoddwyd ystyriaeth i’r Adroddiad Cynnydd Arolygon dyddiedig 18 Medi 2024. **Nodwyd** bod y comisiwn yn cynnal Arolygon Cymunedol yng Ngheredigion, Abertawe a Sir Benfro ar hyn o bryd.

10.2. **Nodwyd** bod Sir Gaerfyrddin wedi cyflwyno ei dogfennau ar gyfer yr Arolwg Cymunedol ac y bydd y Comisiwn yn gwneud penderfyniad yn y cyfarfod nesaf ynghylch p’un a yw’n derbyn y cynigion hynny ai peidio, gyda’r broses gwneud Gorchmynion i ddilyn wedi hynny.

10.3. **Nodwyd** bod y cyfnod ymgynghori cychwynnol ar gyfer Arolwg y Senedd yn cau ddydd Llun 30 Hydref. Ystyriwyd nifer, ansawdd a chynnwys y cynrychiolaethau a gyflwynwyd hyd yn hyn yn ystod y cyfnod ymgynghori. **Nodwyd** bod y Papur Opsiynau ar gyfer yr ail gyfnod ymgynghori yn cael ei baratoi ar hyn o bryd ac y cynhelir cyfarfod o’r Ysgrifenyddiaeth ar 15 Hydref i drafod yr opsiynau diwygiedig. Caiff yr opsiynau diwygiedig hyn eu cyflwyno yng nghyfarfod y Comisiwn ym mis Hydref, gyda’r nod o gyhoeddi’r cynigion diwygiedig ym mis Rhagfyr.

10.4. Cafwyd trafodaeth am ddiwygiadau posibl i Opsiynau’r Senedd.

10.5. **Nodwyd** y bydd y cyfnod ymgynghori ar gyfer Cynigion Drafft Sir Benfro yn dod i ben ar 2 Medi 2024.

10.6. **Nodwyd** y bydd Adroddiad Argymhellion Terfynol Ceredigion yn cael ei gyhoeddi fis nesaf. Cafwyd trafodaeth am ddyddiad ar gyfer Briffio Arweinwyr Ceredigion.

11. Arolwg Cymunedol Sir Benfro – Adroddiad Terfynol

11.1. Ystyriwyd papur Arolwg Cymunedol Sir Benfro – Opsiynau Terfynol dyddiedig 18 Medi gan y Swyddog Arolygon. Diolchodd y Cadeirydd i'r Ysgrifenyddiaeth am ei gwaith ar yr Arolwg.

11.2. Cafwyd trafodaeth ynghylch y Polisi Maint Cynghorau a'r cyfyngiadau y mae hyn wedi'u rhoi ar y broses arolygon. **Nodwyd** y gwaith gwerthfawr ac effeithiol a wnaed i ddiwygio'r anghysondebau i'r ffiniau yn yr Arolwg hwn.

11.3. Cafwyd trafodaeth ynghylch yr hyn a ddysgwyd o'r broses arolygu ar gyfer Arolwg Cymunedol Sir Benfro.

11.4. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Llanhuadain, Clunderwen a Gorllewin Llandysilio. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 4** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.5. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Llangwm, Freystrop, Hook a Phont Fadlen. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 4** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.6. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Rosemarket a Burton. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 1** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.7. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Hwlffordd, Johnston, Yr Aberoedd, Tiers Cross, Herbrandston a Tiers Cross. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 4** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.8. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Camros a Nolton a'r Garn. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 4** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.9. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Aberdaugleddau, Neyland a Stadwell. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 2** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.10. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Rudbaxton a Spittal. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 4** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.11. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Marloes a Sain Ffraid, Dale a Llanisan-yn-Rhos. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 2** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.12. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Maenclochog a'r Mot. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 2** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.13. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Cas-wis, Martletwy, ac Uzmaston, Boulston a Slebets. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 2** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.14. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Maenorbŷr a Phenalun. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 3** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.15. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Doc Penfro. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 2** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.16. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Cas-mael, Treletert, Cwm Gwaun, Scleddau, ac Abergwaun ac Wdig. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 3** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.17. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Angle, Hundleton, Cosheston, Penfro ac Ystagbwll a Chastellmartin. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 6** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.18. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol St Florence, East Williamston, Caeriw a Jeffreyston. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 3** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.19. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Tyddewi a Solfach. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 3** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.20. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Arberth, Llanbedr Felffre, Llanddewi Felffre, a Thredemel. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 4** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.21. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Amroth, Cilgeti/Begeli, Saundersfoot, Llanfair Dinbych-y-pysgod a Dinbych-y-pysgod. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 4** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.22. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Dinas a Threfdraeth. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 3** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.23. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Boncath, Maenordeifi, Cilgerran, Crymych, Clydau, Eglwyswrw, a Nanhyfer. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 6a** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.24. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Cas-lai a Chas-blaidd. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 2** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.25. Ystyriwyd yr opsiynau ar gyfer Arolwg Cymunedol Pen-caer a Mathri. Dewisodd y Comisiwn **Opsiwn 3** o'r Papur Opsiynau Terfynol (cyfeiriwch at dempledi'r Safon Penderfynu am ragor o wybodaeth).

11.26. **Gweithredu:** Y gwersi a ddysgwyd o Arolwg Cymuned Sir Benfro i'w hychwanegu at yr agenda ar gyfer y cyfarfod ag Ysgrifennydd y Cabinet.

12. Arolwg y Senedd – Adroddiad Cynigion Diwygiedig Drafft

12.1. Rhoddwyd ystyriaeth i Adroddiad Cynigion Diwygiedig Drafft Arolwg y Senedd dyddiedig 10 Medi 2024 gan y Pennaeth Polisi a Rhaglenni.

12.2. **Cytunodd** y Comisiwn ar gynnwys drafft a strwythur bras Adroddiad Cynigion Diwygiedig Drafft Arolwg y Senedd, mewn egwyddor. **Nodwyd** y caiff fersiwn derfynol yr Adroddiad a'r penderfyniadau terfynol eu cyflwyno i'r Comisiwn yn y cyfarfod ym mis Hydref.

13. Arolwg y Senedd – Diweddariad ar y Cyfnod Ymgynghori Cychwynnol

13.1. Rhoddwyd ystyriaeth i Adroddiad Arolwg y Senedd: Diweddariad ar y Cyfnod Ymgynghori Cychwynnol dyddiedig 18 Medi 2024 gan y Rheolwr Cyfathrebu ac Ymgysylltu.

13.2. Ystyriwyd nifer yr ymatebion y mae'r Comisiwn wedi'u cael hyd yn hyn yn ystod Cyfnod Ymgynghori Cychwynnol y Senedd. **Nodwyd** bod cyfyngiadau hysbysebu gwleidyddol ar y cwmni hysbysebu yn golygu nad oedd y Comisiwn yn gallu hysbysebu ar Instagram a Facebook. Hysbysebwyd ar Google yn lle hynny. **Nodwyd** bod hysbyseb wedi'i roi ar fysiau yn llwyddiannus, hefyd. **Nodwyd** bod 140,000 o gyfrifon wedi edrych ar bostiad y Comisiwn ar X ar y diwrnod cyhoeddi. **Nodwyd** bod Arolwg y Senedd wedi cael sylw eang mewn papurau newydd ledled Cymru

13.3. Cafwyd trafodaeth ynghylch addysgu'r cyhoedd yn ymwneud â gwaith y Comisiwn a'r posibilrwydd i'r Bwrdd Rheoli Etholiadol ymgymryd â'r gwaith hwn yn y dyfodol.

14. Calendr Digwyddiadau

14.1. Ystyriwyd y Calendr Digwyddiadau.

14.2. **Nodwyd** y bydd cyfarfodydd yn parhau i gael eu cynnal ar-lein tra bod y Comisiwn yn paratoi i symud adeilad i CP2.

15. Unrhyw fater perthnasol arall

15.1 Ni nodwyd unrhyw fater perthnasol arall.

Dyddiad y cyfarfod nesaf: 30 Hydref 2024